

REBUS i det gröna

Mars — September 2016

Kontaktperson:
Maria Magnusson

Styrgrupp:
Maria Magnusson
Lotta Torbjörnsson
Nina Sjödal

Arkitekturpedagoger:
Eva Erwander
Emilia Wärff
My Erwander
Kontor Kontur

Barngrupp:
4 barn boende
på Fredagstomten 9

Fredagstomten

9

Första Träffen : Inventering / planering med styrgrupp

Vid första mötet på Fredagstomten 9 samtalar designpedagogerna och styrgruppen kring hur inomhus och utomhus miljöerna används i nuläget.

Personal från gruppboendet beskriver hur inomhusmiljöerna har inretts för att stimulera barnens sinnen och öka deras välmående. De visar hur de har utformat miljön för att bli så varierad och individanpassad som möjligt för de fyra barnen som bor på boendet.

De har ett upplevelserum, med flera olika delar som stimulerar sinnen. Barnen kan gå in i ett mörkt gardinrum, där de kan känna sig omslutna och samtidigt överraskas och utforska hängande stimuli. Det är viktigt att kunna avgränsa miljöerna för att känna trygghet. Barnen har en plats där de kan lyssna på musik. Ett bollhav där kroppen kan få uppleva att omslutas av bollar, vilket ökar förståelse av kroppen i relation till sin omgivning. De har även ett vitt rum för vila och möjlighet att njuta av ljusinstallationer. Sinnena stimuleras på ett varierat sätt i de olika delarna av upplevelserummet.

I golvet finns en slinga, som en Akkaplatta kan följa, vilket gör det möjligt för barnen att ta sig runt på egen hand. Slingan ökar frihetskänslan och ger barnen tillgång att utforska sin boendemiljö utifrån sina specifika förutsättningar.

Nästa steg är att tillsammans inventera utomhusmiljön. Hur används den idag och vad finns det för förutsättningar att vidga barnens boendemiljö till att även innefatta utsidan av huset. Vi slår av att det inte finns något i utemiljön, som avslöjar att det bor barn här.

Vi väljer att gå ut på baksidan genom en altandörr. Den utgång som de nästan uteslutande använder i dagsläget. När vi kommer ut på baksidan av huset finns det en stor plattlagd yta som används under sommarhalvåret för att sitta på vid fint väder, det finns utemöbler som de vid enstaka tillfällen äter gemensamma måltider vid. Det finns begränsade möjligheter att uppleva olika typer av väderlek och årstider.

Det finns en upphöjd rabatt som omgärdar plattläggningen, där de har planterat lite blommor. Bakom planteringen finns en vacker kulle, en naturtomt, med träd och buskar. Den här delen av tomten är inte tillgänglig för rullstolar och fungerar mer som vacker fond. Eftersom några av barnen har begränsad syn blir den vackra naturtomten helt otillgänglig. På baksidan finns även ett litet förrådshus och omgärdande staket.

Första Träffen : Inventering / planering med styrgrupp

Vi lämnar baksidan och följer plattläggningen runt huset. Gången längs med huset erbjuder inte någon stimulans, utan är en outnyttjad transportsträcka.

Vi kommer till framsidan av huset där det växer en fantastisk och stor ek. Här ser vi potential att skapa en rumslighet under eken där barnen och personalen kan uppleva årstidernas skiftningar i trädets krona. Framsidan används idag enbart som en plats för väntan. Vänta på taxin som tar barnen till skolan. Vänta på föräldrar som ska komma på besök. På den sista sidan av huset finns ett soprum med ett överhängande plåttak. Ner mot gatan finns en parkering för personalen.

Efter vårt första möte och inventeringen av utemiljön brainstormar styrgruppen och övrig personal kring vad de upplever saknas i utemiljön och vilka delar de skulle vilja förstärka.

- Sluttningen – åtkomst? – tillgänglighet?
- Hård mur – odla i muren? Vatten som låter?
- Vad som än görs – viktigt med tydlig början!
- Räcke längs gången på långsidan?
- Göra eken på framsidan tillgänglig?
- Framsidan eken – jobba med olika struktur på golvet – ljus i trädet – ljud i trädet (bambumobiler tex)?
- Ljus som tänds och släcks av barnen?
- Vatten som låter och sätts på och stängs av barnen?
- Material som rör vid ansiktet?
- Liggunga?
- Rullstolsgunga?
- Gungbräda för rullstol?
- Långa gången – rumsavdelat med ljus/ljud/rörelse

Första Träffen : Inventering / planering med styrgrupp

17/3 : Möte med styrgrupp och designpedagoger

Personalen berättar om barnens olika förmågor och hur de arbetar i dagsläget med sinnena, dofter, ljus, taktilitet, spänning mm. Detta för att designpedagogerna skall få en förförståelse för de förutsättningar som finns på Fredagstomten. Vi planerar in de följande träffarna inom projektet Rebus i det gröna.

Vi har ännu inte träffat barnen men får förklarat för oss att det inte kommer fungera att arbeta med workshops i grupp med dem alla tillsammans. Utan att vi får hålla tummarna för att någon vill/kan vara med under de planerade tillfällena.

Andra Träffen : Workshop / inventering

29/3 : Möte med styrgrupp, personal, barn och designpedagoger.

Vattenlek! Varmt, kallt, droppar, rinner, plaskar och man blir blöt.

Vi har med oss en stor variation av material och saker att testa. Men det viktigaste blir att betrakta och lära oss av hur personalen och barnen interagerar. Vad som distraherar och vad som lockar. Två av barnen är mer aktiva under den här träffen, men under mycket korta stunder.

Vi utforskar organiska material för att se positiva/negativa reaktioner hos barnen.

Vi använder lera för att göra modeller som passar in på naturtemat.

Vi gör en liten odling tillsammans. Vi sätter frön. Vi känner på vatten, jord, frön och mossor.

Bamburöret markerar start och slut av resbusaktiviteten. Det låter som ett regn som droppar mot ett plåttak.

Andra Träffen : Workshop / inventering

29/3 : Tillsammans med barnen gör vi en inventering av utemiljön.

Under inventeringen med barnen pratar vi om hur naturen kan upplevas och förstärkas. Det blir tydligt att stora delar av tomten inte är tillgängliga för barnen. Där vi har svårt att fullt förstå barnens upplevelse av att vara ute berättar personalen hur de uppfattar att barnen upplever det. Tiden är en viktig aspekt. Många saker behöver upprepas gång på gång för att vara intressant, bli till en vana ofta kopplat till en annan person. Förväntan och förvåning.

Tredje Träffen

7/4 : Möte med styrgrupp, designpedagoger och Mikael Iselow från Lokalförvaltningen.

LEDORD:

Sinnena
Regn / Vind / Jord / Sol
Närmare naturen

TEMA:

Upplevelsestig från eken framför huset till gläntan på innergården.

Vi enas kring att det är viktigt med en tydlig början och ett tydligt slut.

Upplevelsen är i centrum.

Olika material på underlag som kan ge olika upplevelser. Utgångsläget är att det alltid måste finnas plats för två personer, gående/i rullstol. Vi pratade kring säkerhet och stabilitet.

START: Eken – ljussättning, ljudupplevelse, kunna ta sig närmare eken.

UPPLEVESESTIG: Stig runt huset. Arbeta med färg, vatten, ljud, ljus, lukt, taktilitet. Pergola med växtlighet och bambumobil som bildar en rumslighet längs upplevelsestigen samt stimulerar sinnena med ljus, doft, känsel, färg. Vattenupplevelser längs plank och förrådsvägg. Naturliga och hållbara material möter färgglada detaljer.

MÅL: Innergården. Använda murplanteringen till att sätta upp saker barnen kan känna på när man går/åker förbi längs muren. Lyfta ut planteringen så att den blir tillgänglig för rullstol.

Eftersom det krävs rullstolsanpassade och möjligen kostsamma lösningar beslutar vi att femte träffen blir hos snickarna på Lokalförvaltningen.

Inspirationsbilder

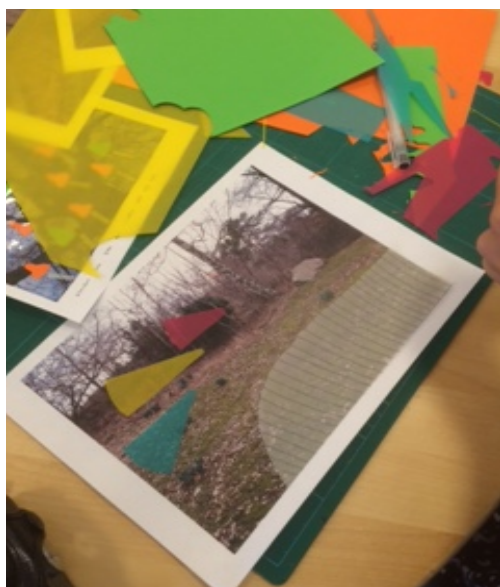

Fjärde Träffen

25/4 : Vi skissar tillsammans, designpedagoger, barn och personal, på planskiss och foton samt bygger modeller.

Vi diskuterar rörelsemönster runt huset. Dyker ner i detaljer och funderar kring ljud och färger. Vi går från att ha en abstrakt vision till att försöka spalta ner delar som vi kan ta med oss till nästa tillfälle då designpedagogerna ska träffa snickarna.

Fjärde träffen

25/4 : Vi skissar tillsammans, designpedagoger, barn och personal, på planskiss och foton samt bygger modeller.

Färg, form och vattenlek.

Vattenlek, ramp och trädäck.

Hängande konservburkar, snören i olika färger.

Trädäck med solskydd under eken.

Pergola med växtlighet.

Vattenlek och något övrigt att känna och uppleva.

Gupp på upplevelsestig.

Stort bord. Mötelseplats.

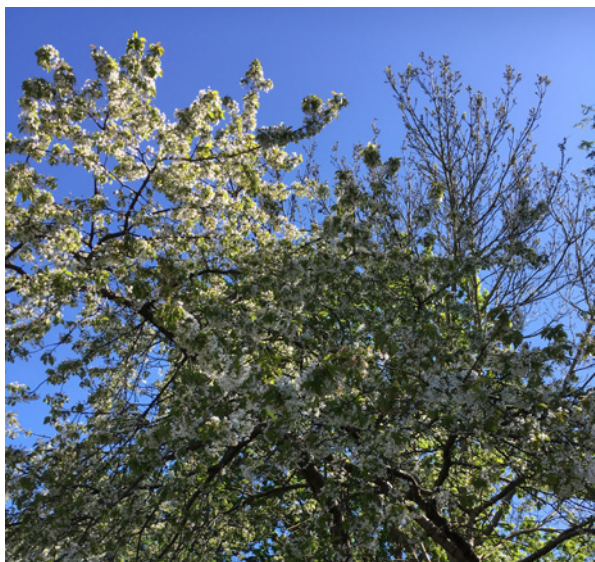
Klockor som klingar när vinden blåser.

Femte & Sjätte Träffen

17/5 : Vi diskuterar lösningar tillsammans med snickarna från Lokalförvaltningen. Femte träffen är vi på snickeriet. Sjätte träffen får Fredagstomten besök av två engagerade snickare.

Femte & Sjätte Träffen

17/5 : Vi diskuterar lösningar tillsammans med snickarna från Lokalförvaltningen.

Vernissage

28/5 : Vernissage för föräldrar, barn, personal, styrgrupp och designpedagoger.

Vernissage

28/5 : Vernissage för föräldrar, barn, personal, styrgrupp och designpedagoger.

Slutresultat Fredagstomten 9

Efter workshops och möten kom styrgrupp och designpedagoger fram till åtta platser i utemiljön som gör tomten till en sinnesstimulerande och barnvänlig plats. Anpassad för de barn och unga som har Fredagstomten som sitt hem och trygghet. Åtta platser som skulle kunna göra vardagen på boendet rikare på upplevelser och mer varierad. De åtta platserna har som huvudledord sinnen, närmare naturen och regn / vind / jord / sol.

1. Den naturnära upplevelsestigen inleds med platsen under eken där årstiderna skiftningar tydliggörs. Det blir en plats för både rekreation och väntan.

2. Starten för upplevelseslingan runt huset markeras av regnrör, rör som går att ändra i läge och som då skapar ett meditativt ljud som pirrar till.

Slutresultat Fredagstomten 9

3. En pergola med blommande dofter av förslagsvis kaprifol som ger en känsla av att träda in i ett mindre rum som ger en intim känsla. I pergolan kan det också hängas upp ett vindspel som klongar och klingar vid handens beröring.

4. Ett gupp som väcker förvåning och en pirrande känsla i kroppen, sedan ett kort mellanrum för att bygga upp förväntning, följt av ytterligare ett gupp som förstärker upplevelsen.

5. Öppning i staketet bakom förrådet. Öppningen leder fram till en ramp, som i sin tur öppnar och tillgängliggör den vackra trädgården.

6. Den vackert sluttande trädgården, som tidigare varit svår att nå med rullstol blir tillgänglig med en ramp som leder upp till ett trädäck. Att få vara mitt i grönskan och känna stillheten av de omkringliggande träden skapar ro och lekfullhet på samma gång. En fin utkiksplats över innergård och hus.

7. Vattenlek på förrådets fasad. Vattnet droppar, forsar och splashar längs rännor och rör. Att få följa vattnets väg ger energi och kraft. Dessutom kanske det stänker och svalkar händer och ansikte!

8. Utöka murplanteringen så att den blir mer tillgänglig för de barn som använder rullstol. Plantera bärbuskar och örter – för smak och doftupplevelser. Eventuellt adderas odlingslådor så platserna för växtlighet blir upphöjd för att öka sinnenas upplevelse.

Designpedagogerna och styrgruppen ser fram emot ett Fredagstomten där barnen får en förstärkt känsla av sammanhang. Barn/unga, föräldrar och personal får en tydlig händelsekedja som kan skapa en mer stimulerande samvaro och förstärka kontakten med barnen. Ett blommande boende för alla sinnen.

Upplevelsestig: Plats under eken

(Skissunderlag)

Tillgänglig yta under eken på framsidan. En plats att uppleva årstidernas skiftningar. Bladverk som spricker ut och mörknar under sommaren för att på hösten singla ner mot marken. Vinden tar tag i ekens krona och fåglar kvittrar. En perfekt plats att vänta på en god vän.

Upplevelsestig: Regnrör

(Skissunderlag)

Starten för upplevelseslingan runt huset markeras av regnrör.
De kan roteras och ger ifrån sig olika regnlika ljud.

Upplevelsestig: Pergola

(Skissunderlag)

Pergolan blir en upplevelse i grönska och skiftningar av årstider. Dofter och bladverk. Tillägg i form av bambupinnar och klockor som klingar / klongar vid handens beröring.

▶ Upplevelsestig: Gupp

(Skissunderlag)

Ett gupp som väcker förvåning, sedan ett kort mellanrum för att bygga upp förväntning, följt av ytterligare ett gupp.

▶ Upplevelsestig: Portal in i det gröna

(Skissunderlag)

Öppning i staketet bakom förrådet.
Öppningen leder fram till en ramp, som i sin tur öppnar upp och tillgängliggör den vackra trädgården.

Upplevelsestig: Dunge

(Skissunderlag)

Trätrall av lärk som tillgängliggör en del av den vackert sluttande trädgården, som tidigare varit svår att nå. Platsen omges av träd, klippor och växtlighet. Dofter och fågelkvitter. En fin utkiksplats över innergård och hus.

Upplevelsestig: Vattenlek

(Skissunderlag)

Vattenlek på förrådets fasad. Vattnet droppar, forsar och splashar längs rännor och rör. Svalka händer och ansikte. Prova en lek med guppande bollar som ploppar och stutsar i det vilda vattnet.

Upplevelsestig: Odlas

(Skissunderlag)

Utöka murplanteringen så att den blir mer tillgänglig för rullstol. Plantera bärbuskar och örter – för smak och doftupplevelser. Eventuellt addera odlingslådor.

Upplevelsestig: Färgsättning

(Skissunderlag)

Förslag till färgskala för en intensivare upplevelse av slingan.

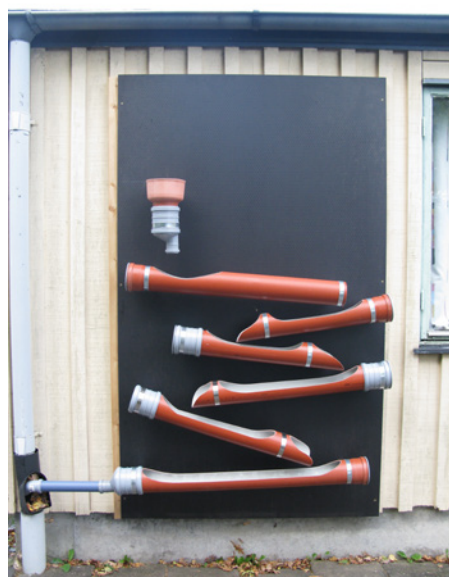

Resultat

Resultat

Summering / Tips

REBUS i det gröna är ett projekt där barn, pedagoger, fastighetspersonal och arkitektur-/designpedagoger tillsammans skapar förbättringar av förskolors utemiljöer. Projektet utgår från förskolans läroplan och undersöker hur förskolegården används utifrån barnets perspektiv, vilka möjliga förbättringar som kan göras och hur gården därefter kan skötas med tydliga ansvarsområden mellan förskolan och fastighetsorganisationen.

Projektet är ett samarbete mellan Kultur i Väst, Göteborgs stads lokalförvaltning, kulturförvaltningen och stadsdelarna.

Fredagstomten 9 är ingen förskola utan ett boende för barn och unga med funktionsvariationer. Projektet på Fredagstomten har varit en pilot där förutsättningarna innebär att REBUS upplägg och innehåll har skiljt sig från de andra åtta projekten som genomförts i Göteborgs stad 2016. På Fredagstomten bor fyra barn mellan 7–18 år med funktionsvariationer, samt deras assistenter.

Syftet med denna dokumentation är att följa processen, lära av erfarenheterna och utveckla arbetssätt som gör REBUS tillgängligt för fler. Nedan följer tips och förslag till anpassning av REBUS för att passa boenden och miljöer för barn/unga med funktionsvariationer:

> Kommunikationen mellan oss och de boende barnen/ungdomarna på Fredagstomten skulle kräva lång tid för att byggas upp. Tidsaspekten med totalt sju träffar begränsade den kommunikationen.

Personalen på boendet hjälper barnen att kommunicerar samt möta och uppleva sin omgivning. Vid ett längre projekt hade det varit väldigt givande att umgås med målgruppen mer och ta del av deras vardag för att få förståelse för hur de kan använda sin utemiljö.

> Vi tror att det är viktigt att lägga extra tid på ett första möte med verksamhetens personal så att alla blir delaktiga och förstår syftet med REBUS.

> Vi tror det är viktigt att arkitektur- och designpedagogerna får tid att skapa sig en förståelse för hur verksamheten fungerar.

> Vi tror att det är bra att vara minst två stycken arkitektur- och designpedagoger i den här sortens projekt. Då det är viktigt med ett fungerande samspel mellan pedagoger och personal. Men det är lika viktigt att vi som utomstående arkitektur- och designpedagoger får utrymme att fokusera på barnen/ungdomarna och tillsammans ha styrkan att sortera bland personalens egna behov och barnens/ungdomarnas behov.

Summering / Tips

> Klassiska workshops var svåra att genomföra tillsammans med barnen/ungdomarna på Fredagstomten. Vi experimenterade med upplevelser av olika ljud och material tillsammans med barnen.

Vi valde att fokusera på olika sinnens upplevelser, vilket var ett sätt att nå fram till målgruppen. Det hade vi gärna utvecklat och lagt än mer fokus på.

> Vi genomförde workshops tillsammans med personal. Det hade varit ännu mer givande om personalen i större grad var insatt i projektets form och förutsättning.

Personalen på Fredagstomten var fokuserad på praktiska lösningar. Det som skiljer det här REBUS projektet åt är att resultatet blir personalens tolkningar av vad de tror att barnen behöver. Det upplevde vi som problematiskt i relation till REBUS grundtanke. Kanske behöver det inför ett liknande projekt definieras tydligt i förväg, för alla parter.

> En viktig skillnad i det här REBUS projektet var att i och med att det var ett boende så kunde vi bara träffa barnen/ungdomarna efter deras skoldag. Träffarna genomfördes från 15.00. Många gånger var de trötta och hade andra behov som behövde tillgodoses. Vernissagen genomförde vi på en lördag för att alla skulle orka vara med, dessutom hade deras anhöriga då möjlighet att medverka.

> Ett förslag för framtida liknande projekt är att integrera möten med en syskon/anhöriggrupp. Vilket vi tror skulle berika arbetet och göra att anhöriga och närstående känner sig mer inkluderade.

> Vi är väldigt glada över snickarnas direkta engagemang och entusiasm. Det var mycket bra att de i ett tidigt skede var ute i verksamheten och på så vis fick inblick i Fredagstomtens påtagliga brist på stimulerande utemiljö. Samarbetet mellan personal och snickare verkar ha fungerat mycket väl även efter att vi lämnat REBUS projektet. Resultatet är gediget och känns som en omvälvande förändring av hur Fredagstomten nu kan användas under årets alla perioder.

”

2016

Kontor Kontur

